

**PRIEŠGAISRINĖS APSAUGOS IR GELBĖJIMO DEPARTAMENTO
PRIE VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS KORUPCIJOS
PREVENCIJOS IR VIDAUS TYRIMŲ VALDYBA**

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento
prie VRM direktoriui Sauliui Greičiui

2019 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2020 m. vasario 12 d. Nr. 6-602
Vilnius

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – PAGD) struktūrinis padalinys Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų valdyba (toliau – KPVTV) veiklą pradėjo nuo 2019 m. sausio 1 d. po įvykdytos PAGD reorganizacijos, kurios metu 14 PAGD pavaldžių įstaigų buvo prijungtos prie PAGD. Iki to laiko minėtos pavaldžios įstaigos buvo atskiri juridiniai vienetai. KPVTV sudaro du skyriai – Korupcijos prevencijos skyrius ir Vidaus tyrimų skyrius. Viso KPVTV yra 12 etatų. KPVTV priskirtos funkcijos pradėtos vykdyti visoje Lietuvoje. Funkcijas atliekančių asmenų pavaldumas tapo nepriklausomas nuo vietinių vadovų (*nuo 2019 m. sausio mėn. perėmus tarnybinius patikrinimus iš valdybų buvo nustatyta nemažai esminių trūkumų, vienos priešgaisrinės gelbėjimo valdybos viršininkui ir kitam atsakingam asmeniui atlikti tarnybiniai patikrinimai ir skirtos tarnybinės nuobaudos*). KPVTV darbuotojai yra tiesiogiai pavaldūs KPVTV ir skyrių vadovams. Pažymėtina, kad iki reorganizacijos KPVTV priskirtas funkcijas PAGD ir PAGD pavaldžiose įstaigose vykdyti buvo nustatyta beveik dvigubai daugiau (*virš 20*) etatų. Kai kurie etatai buvo tuometinių Operacinių vadovavimo skyrių sudėtyse, kitiems (*Administraciniuose skyriuose, priešgaisrinės priežiūros specialistams ir kt.*), tokios funkcijos buvo kaip papildomos. Į KPVTV buvo perkelti tik tie asmenys, kurie prieš tai tiesiogiai vykdė tas funkcijas, o, siekiant efektyvumo, operatyvumo ir kokybės, funkcijos buvo išgrynintos, paskiriant į Korupcijos prevencijos skyrių arba Vidaus tyrimų skyrių.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad visoje Valstybinėje priešgaisrinėje gelbėjimo tarnyboje (toliau – VPGT) po reorganizacijos buvo žymiai sumažintas KPVTV funkcijas atliekančių darbuotojų skaičius, dėl to, įsteigiant KPVTV ir išgryninus jos funkcijas, buvo sutaupytos biudžeto lėšos. Tokia struktūra padėjo efektyviau paskirstyti užduotis, racionaliau naudoti laiką ir kontroliuoti uždavinių vykdymą.

Teikiame informaciją apie vykdytas funkcijas 2019 metais:

1. Korupcijos prevencija:

1.1. Iš kovos su korupcija programos ir jos įgyvendinimo priemonių plano 2019 metams suplanuotų 57 priemonių buvo įvykdytos 46 priemonės, 2 priemonių kiti padaliniai neįvykdė. 9 priemonės nebaigtos vykdyti, jų vykdymą 2020 metais atskirai kontroliuos Specialiųjų tyrimų tarnyba. Pastebėta, kad departamento Viešųjų pirkimų skyrius jam pavestos priemonės „kaupti ir analizuoti duomenis apie tai, kokius ekspertinius vertinimus viešuosiuose pirkimuose ir su kokiais tiekėjais susijusius ekspertinius vertinimus yra atlikę departamente ir jam pavaldžiose įstaigose dirbantys ekspertai“, nevykdė 2018 ir 2019 metais (*2019 m. sausio 15 d. ataskaita Nr. 6-53 ir 2020 m. sausio 21 d. ataskaita Nr. 6-233*). Dėl kokių priežasčių priemonė nebuvo vykdoma departamento Viešųjų pirkimų skyrius informacijos nepateikė. Apie tai informuotas departamento direktorius ir Vidaus reikalų ministerija.

Įvertinus surinktą informaciją nustatyta, kad 2019 metų priemonių plane esančių priemonių vykdymas buvo glaudžiai susijęs su naujų teisės aktų projektų rengimu bei Korupcijos prevencijos įstatyme numatytos prievolės atlikti teisės aktų projektų antikorpucinį vertinimą, vykdymu. Pastebėta, kad departamento teisės aktų projektų antikorpucinio vertinimo ir departamento veiklos sričių korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo komisijai (*pirmininkas KPVTV viršininkas, du nariai – KPVTV darbuotojai*) pateikus nuomonę dėl teisės aktų projektuose nustatytų trūkumų bei

korupcinio požiūriu ydingo reglamentavimo, teisės aktų projektų rengėjai nesiimdavo visų priemonių nurodytiems trūkumams pašalinti. Dėl šios priežasties 2019 metų priemonių plane numatytos priemonės, kurių vykdytojas buvo departamento Valstybinės priešgaisrinės priežiūros valdyba, visa apimtimi nebuvo įvykdytos (*Specialiųjų tyrimų tarnybos 2020 m. sausio 9 d. antikorpucinio vertinimo išvada Nr. 4-01-139 bei pateiktų pasiūlymų įgyvendinimo stebėsenos lentelė*).

1.2. atsižvelgiant į departamente kylančias problemas 2019 m. balandžio 17 d. organizuota paskaita kovos su korupcija tema. Paskaitos metu nagrinėti klausimai, susiję su galimais korupciniais pažeidimais, vykdant viešųjų pirkimų procedūras bei viešųjų ir privačių interesų deklaravimu. Paskaitą vedė Specialiųjų tyrimų tarnybos atstovas.

1.3. Kaip ir kasmet 2019 metų III ketvirtį buvo atliktas departamento veiklos sričių korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo išvada pateikta Vidaus reikalų ministerijai ir paviėšinta departamento interneto puslapyje, skyriuje „Korupcijos prevencija“. Įvertinti Ugniagesių gelbėtojų mokykloje (toliau – UGM) priimti mokymo proceso planavimą, organizavimą, vykdymą, finansavimą ir lėšų paskirstymą, aprūpinimą mokymo priemonėmis, pasiektų rezultatų įvertinimą ir kursantų mokymo kokybės kontrolės vykdymą reglamentuojantys teisės aktai. Iš vertinimo metu surinktos informacijos darytina išvada, kad UGM vykdo teigiamus pokyčius, o KPVTV pasiūlymus dėl efektyvumo pagerinimo įgyvendins 2019 – 2020 metais.

1.4. KPVTV pagal kompetenciją į Specialiųjų tyrimų tarnybą dėl Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsnio nuostatų įgyvendinimo kreipėsi dėl 13 asmenų, siekiančių eiti ar einančių atitinkamas pareigas. Kompromituojančios (*neigiamos*) informacijos (*informacijos, dėl kurios asmuo negalėtų būti paskirtas į pareigas*), nebuvo gauta.

1.5. KPVTV 5 kartus teikė konsultacijas dėl galimų grėsmių iš užsienio valstybių žvalgybos ir saugumo tarnybų departamento ir jam pavaldžių įstaigų pareigūnams, vykstantiems į užsienio valstybes, nepriklausančias ES ir NATO, asmeniniais ir tarnybiniais tikslais, analizavo jų pateiktus klausimynus. Pagrindo pateikti informaciją Vidaus reikalų ministerijai nebuvo.

1.6. KPVTV organizavo ir dalyvavo gautos paramos vertinimo komisijos veikloje. Komisijos pirmininkas yra KPVTV viršininkas, pagrindiniai nariai – KPVTV darbuotojai. 2019 metais departamentui paramą siūlė du kartus ir abiem atvejais komisija direktoriui teikė rekomendacijas paramos nepriimti. Pirmu atveju – buvo siūloma nepriimti Radviliškio rajono savivaldybės siūlomos paramos, nes ji neatitiko Labdaros ir paramos įstatymo 4 straipsnio 4 dalies nuostatų, komisijai nagrinėti pateiktuose dokumentuose nurodyti klaidingi paramos teikimo teisiniai pagrindai, kuo buvo sudaromos sąlygos neteisėtai panaudoti siūlomas paramos lėšas, dėl to teikiama parama ir su ja susijusios aplinkybės neatitiko Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatyme nustatytų reikalavimų bei Korupcijos prevencijos įstatyme nustatytų reikalavimų (*2019 m. kovo 28 d. protokolas Nr. 6-499*).

Antru atveju – buvo siūloma departamento direktoriui nepriimti UAB „Devold“ siūlomos paramos terminiais rūbais, nes UAB „Devold“ siūlomai paramai įvertinti buvo pateikti ne visi reikalingi dokumentai, kas neleido iš esmės įvertinti paramos gavimo ir panaudojimo sąlygų, be to tiesioginiais paramos gavėjais buvo numatomi objektų priešgaisrinis patikrinimas atliekantys valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pareigūnai, kas galėjo sukelti riziką Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatyme nustatytų reikalavimų pažeidimams bei nepaisyti Korupcijos prevencijos įstatyme nustatytų reikalavimų (*2019 m. spalio 29 d. protokolas Nr. 6-1553*).

1.7. Per 2019 metus Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos teisės aktų projektų antikorpucinio vertinimo ir departamento veiklos sričių korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo komisija atliko šių teisės aktų projektų antikorpucinį vertinimą:

- Civilinės saugos būklės valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose, kitose įstaigose ir ūkio subjektuose patikrinimų organizavimo ir atlikimo, privalomų nurodymų pašalinti civilinę saugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus davimo ir vykdymo tvarkos aprašas;

- Automobilių saugyklų gaisrinės saugos taisyklės;
- Dūmų ir šilumos valdymo sistemų projektavimo ir įrengimo taisyklės;
- Gaisrinės saugos pagrindinių reikalavimų pakeitimas;
- Statybos užbaigimo tvarkos aprašas.

Taigi didžiausią dalį vertintų projektų sudarė PAGD Valstybinės priešgaisrinės priežiūros valdybos (toliau – VPPV) teikti teisės aktai. Pastebėta, kad iš esmės rengdami teisės aktus VPPV nemotyvuoja pakeitimų, jie yra nepagrįsti, keliantys abejones antikorupcine prasme. Visa informacija apie posėdžius yra paviešinta departamento interneto puslapyje skiltyje „Korupcijos prevencija“, „Teisės aktų projektų antikorupcinis vertinimas“.

1.8. Pasikeitus departamento struktūrai, ženkliai išaugo kontroliuojamų privačių interesų deklaracijų kiekis. KPVTV Korupcijos prevencijos skyriaus pareigūnai per 2019 metus peržiūrėjo ir įvertino visų kontroliuojamų padalinių darbuotojų pateiktas privačių interesų deklaracijas. Surinkta informacija buvo pateikiama PAGD vadovybei. Taip pat departamento struktūrinių ir teritorinių padalinių vadovai buvo pasirašytinai supažindinami su vadovaujamų įstaigų darbuotojų privačių interesų deklaracijomis. Nustačius trūkumus, buvo pradedami tarnybiniai patikrinimai bei teikiamos rašytinės rekomendacijos. Per 2019 metus VPGT pateiktos 57 rekomendacijos.

Įvertinus surinktą informaciją nustatyta, kad 2019 metų gruodžio mėnesį VPGT antrą darbą pagal darbo sutartį dirbo 532 darbuotojai, pagal verslo liudijimą 67 darbuotojai, 442 darbuotojai vykdė individualią veiklą. Vertinant privačių interesų deklaracijų duomenis ir bendraujant su deklaruojančiais paaikškėjo, kad didžiausios problemos darbuotojams kyla nustatant galimą interesų konfliktą dirbant antrą darbą pagal verslo liudijimą ar vykdant individualią veiklą (kuomet nereikalingas įstaigos vadovo leidimas). Problemos buvo sprendžiamos tiesiogiai bendraujant su VPGT darbuotojais.

Pastebėta, kad padidinus VPGT darbuotojų privačių interesų deklaravimo kontrolę sumažėjo darbuotojų, priklausančių įvairiems sporto klubams, skaičius. Įvertinus galimą interesų konfliktų kilimo riziką ir KPVTV siūlymus, iš sporto klubų ir kitų organizacijų narių pasitraukė ar pakeitė savo statusą 19 žmonių.

VPGT darbuotojų privačių interesų deklaracijose pateikta informacija apie antrą darbą ir galimus ryšius su fiziniais ir juridiniais asmenimis yra nuolat stebima ir apie tai informuojami atitinkami vadovai.

Per 2019 metus bendro pobūdžio priminimus, susijusius su privačių interesų deklaravimu, el. paštu KPVTV siuntė net 4 kartus visiems VPGT darbuotojams: 2019-01-02 ir 2019-01-22 dėl būtinybės atnaujinti privačių interesų deklaracijas; 2019-03-06 dėl departamento direktoriaus patvirtintos privačių interesų deklaracijų pildymo, tikslinimo, pateikimo ir saugojimo tvarkos bei dėl atsakingo asmens už interesų deklaravimo kontrolę; 2019-09-27 dėl naujai priimtų pareigūnų interesų deklaravimo. Periodiškai tikrinant PIDTIS, padalinių vadovams atskirai el. paštu būdavo pateikiama informacija apie sistemoje nerastas pareigūnų deklaracijas. Taip pat vieną kartą el. paštu siūstas pranešimas dėl leidimų dirbti kitą darbą reglamentavimo ir vieną kartą - dėl pajamų ir turto deklaracijų pateikimo. Daug bendradarbiauta su Vyriausiąja tarnybinės etikos komisija dėl netinkamo PIDTIS veikimo, kuri pradėjo tinkamai veikti tik 2019 m. birželio pabaigoje.

1.9. per 2019 metus KPVTV tęsė VPGT vykdomų viešųjų pirkimų kontrolę. Per 2019 metus įvertinti šių viešųjų pirkimų dokumentai:

- apsauginės ugniagesių aprangos įsigijimo;
- Vilkaviškio PGT Kybartų komandos pastato techninio projekto, darbo projekto ir statybų bei įrengimo pirkimas;
- pakartotinis apsauginės ugniagesių aprangos pirkimo vertinimas;
- BPC IS informacinės sistemos programinės įrangos priežiūros paslaugų pirkimas;
- vidutinės klasės automobilinių cisternų su dviguba kabina pirkimas.

Apie nustatytus pažeidimus informuota departamento vadovybė bei, esant pagrindui, pradėti tarnybiniai patikrinimai, taikyta tarnybinė atsakomybė.

1.10. Atsižvelgiant į 2018 metais Specialiųjų tyrimų tarnybos vykdytos korupcijos rizikos analizės rezultatus KPVTV per 2019 metus įvykdė visus pateiktus pasiūlymus.

2. Vidaus tyrimai:

2.1. 2019 m. patikrinta apie 1200 VPGT pareigūnų dėl blaivumo tarnyboje. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad šiais metais pasiektas didelis proveržis kontroliuojant VPGT darbuotojų blaivumą tarnyboje. 2019 m. nustatytas tik 1 neblaivus pareigūnas (*kai tuo tarpu 2018 - 7, 2017 - 18*). VPGT

padaliniai ne kartą buvo raštu supažindinti su informacija apie apsvaigimo nuo alkoholio darbo vietoje tendencijas (*neblaivumai nustatomi dirbant būtent po įstaigos vadovų darbo valandų, švenčių ir poilsio dienomis*), pateiktas teisinis reglamentavimas ir jo vertinimas (*budinčių pamainų pareigūnai (darbuotojai), vairuojantys transporto priemones, kurių didžiausioji leidžiamoji masė didesnė kaip 3.5t, privalo būti blaivūs, t. y. kad alkoholio koncentracija būtų ne daugiau kaip 0 promilių. Priešingu atveju, pažeidus šią normą, eismo įvykio metu gali kilti itin didelės neigiamos pasekmės*). Toks teisės aktų reikalavimas suprantamas ir pateisinamas, nes vairuojant 16 ir daugiau tonų sveriantį automobilį, vežant 4-5 gelbėtojus, turint teisę nesilaikyti kai kurių eismo taisyklių reikalavimų), sukelia didelį pavojų aplinkiniams. Siekiant išvengti neigiamų padarinių, būtinas susikaupimas, greita reakcija ir logiškas mąstymas, kurie neblaivumo būsenoje labai suprastėja. Kalbant apie pasekmes, svarbu paminėti ne tik didžiulius finansinius nuostolius VPGT eismo įvykio atveju, bet ir galimus nepataisomus padarinius (*žūtis ir sužalojimus*), kurie kaskart kenkia įstaigos įvaizdžiui visuomenėje. Atkreiptas dėmesys, kad atliekant tarnybinius patikrinimus dėl darbuotojų neblaivumo darbo vietoje, taip pat sprendžiamas klausimas ir dėl tokio darbuotojo tiesioginio vadovo tarnybinės (drausminės) atsakomybės (*netinkamai vykdant pareigas, nekontroliuojant pavaldžių darbuotojų darbo, skyrimo į pamainą neblaivų asmenį*). Įstaigų vadovams buvo pavesta vadovaujamosiose įstaigose imtis visų įmanomų priemonių siekiant užtikrinti tinkamą etikos normų laikymąsi bei buvimo apsvaigus nuo alkoholio ar kitų svaigiųjų medžiagų darbo metu nustatymą.

Tokie teigiami rezultatai pasiekti ir dėl to, kad KPVTV, vykdydama darbuotojų blaivumo darbo vietose patikrinimus, bendradarbiaujant su departamento psichologais, pasitelkiant mokslo naujoves, tuo pačiu pradėjo vykdyti ir alkoholio prevencijos priemones, kurių metu darbuotojai yra supažindinami su apsvaigimo nuo alkoholio teisinėmis grėsmėmis, atliktų patikrinimų praktika ir tarnybine atsakomybe, empiriškai paneigiami visuomenėje vyraujantys mitai apie blaivumo tikrinimą, taip pat siekiant išvengti rizikingo alkoholio vartojimo pareigūnai mokomi skaičiuoti standartinius alkoholio vienetus, yra informuojami apie alkoholio žalą ir priklausomybių psichologiją, sudaromos galimybės psichologinių testų pagalba nusistatyti savo alkoholio vartojimo įpročių rizikingumą, jiems taip pat suteikiama informacija apie psichologinės pagalbos būdus ir galimybes pagal vietovę. Pareigūnams taip pat buvo pateikiama informacija viešųjų ir privačių interesų derinimo klausimais. Aptartos priemonės, susijusios su antrais darbais ir leidimų jiems suteikimu, buvo atsakyti pareigūnams rūpimi klausimai, atkreipiamas dėmesys į Vidaus tarnybos statuto reglamentavimą dėl atleidimo iš vidaus tarnybos padarius tyčinį nusikaltimą ir atleidus nuo baudžiamosios atsakomybės. Minėtos prevencijos priemonės pasirodė pakankamai veiksmingos ir efektyvios, gauta daug teigiamų atsiliepimų, nes jos orientuotos į nedideles pareigūnų grupes (*budinti pamaina*), priemonės operatyviai per trumpą laiką suteikiamos nemažam pareigūnų skaičiui visoje Lietuvoje esančiose pavaldžiose įstaigose. Pastebėta, kad būtent tokie pareigūnai, kurie yra išklause šias alkoholio prevencijos priemones, žymiai mažiau fiksuojami padarę nusižengimus. Todėl ši priemonė ir toliau bendradarbiaujant su psichologais turi būti tęsiama.

2.2. KPVTV nuolat bendradarbiauja ir keičiasi informacija, kurios reikia korupcijos prevencijai ir kontrolei užtikrinti, su departamento administracijos padaliniais, departamentui pavaldžiomis įstaigomis ir kitomis valstybės ar savivaldybių institucijomis ir įstaigomis. Teikiama tarnybinė pagalba, duomenys teikti ir gauti iš prokuratūros, policijos, Specialiųjų tyrimų tarnybos, Valstybinės mokesčių inspekcijos, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos, Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos ir kt.

2.3. 2019 metais registruoti 273 pranešimai apie galimus tarnybinius nusižengimus. Iš jų po atlikto informacijos patikrinimo 35 atvejais priimtas sprendimas nepradėti tarnybinio patikrinimo procedūrų, 12 tarnybinių patikrinimų sustabdyta dėl atliekamo ikiteisminio tyrimo ir kitų teisės aktuose nustatytų pagrindų.

Tarnybinė atsakomybė taikyta 21 atveju, iš jų skirta: pastaba – 18, papeikimas – 1, griežtas papeikimas – 1, atleidimas iš tarnybos – 1. Už pareigūno vardo pažeminimą atleista 13 pareigūnų. (*3 atvejai nustatyti pagal registro duomenis, pareigūnams buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas, kuris nutrauktas, tačiau pripažinta, kad buvo padarytas tyčinis nusikaltimas, 1 neblaivus darbo vietoje, 2 viešosios tvarkos pažeidimai, muštynės, 7 neblaivūs ne tarnybos metu vairavo transporto priemonę*).

135 atvejais pripažinta, kad pareigūnai padarė tarnybinius nusižengimus, bet nuobaudos neskirtos dėl pažeidimo mažareikšmiškumo (*laiku nepateikę deklaracijų - 76, buvo renkama (skiriamais) įmonės organo nariais - 18, dirbo kitą darbą neturėdami leidimo - 20, vykdė individualią veiklą, nenurodyta deklaracijoje - 7 ir kt.*). Tarnybinės nuobaudos neskirtos atsižvelgiant į tai, kad pažeidimai padaryti dėl neatsargumo, vienkartinio pobūdžio, padaryti neatsargia kaltės forma, pareigūnai galiojančių tarnybinių nuobaudų neturėjo, padaryti tarnybiniai nusižengimai nesukėlė neigiamų pasekmių, materialinė žala nebuvo padaryta, asmeninės naudos nesiekė, pareigūnai tarnyboje charakterizuojami teigiamai, vadovaujantis teisingumo ir protingumo principais, daryta išvada, kad už padarytą tokio pobūdžio tarnybinių nusižengimą paskiriant tarnybines nuobaudas, ji būtų neproporcinga bei neadekvati padarytam pažeidimui, t. y. aiškiai per griežta. Atsižvelgiant į tai bei į nustatytas aplinkybes, įvertinus teisingumo ir protingumo kriterijus, padaryti tarnybiniai nusižengimai pripažinti mažareikšmiais.

Apsvarstyta etikos komisijos posėdžiuose – 14 pareigūnų (*bausti administracine tvarka dirbę be verslo liudijimo - 4, kontrabanda - 1, už viešosios tvarkos pažeidimus - 7, už nemandagų elgesį darbe - 2*).

Atliktas 101 tarnybinis patikrinimas dėl Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo pažeidimų, susijusių su privačių interesų deklaracijų pateikimu, pildymu ir pan. (*visos tarnybinio patikrinimo išvados suderintos su VTEK ir gautas pritarimas dėl konstatuotų pažeidimų*).

Sustabdyta 12 tarnybinių patikrinimų procedūrų dėl atliekamų ikiteisminių tyrimų ir kitų teisės aktuose nustatytų priežasčių.

1 profesinės sąjungos nesutikimas skirti tarnybines nuobaudas apskūstas teismui.

Teisminiuose procesuose nepralaimėta nė viena administracinė byla.

2.4. Nuo 2019 m. lapkričio mėnesio KPVTV pagal telemetrijos duomenis pradėta vykdyti lengvųjų automobilių naudojimo pagrįstumo patikrinimai. Iki gruodžio 31 d. patikrinti 73 atvejai. Nustatyta, kad dažniausiai pasitaikančios klaidos ar neatitikimai yra: sumaišytos vairuojančių darbuotojų ID kortelės arba naudojamos rezervinės vairuotojų ID kortelės; netikslios dokumentuose, pagrindžiančių automobilio naudojimą, datos (*tarnybiniame pranešime arba akte dėl kilusio gaisro*); dažnai telemetrinių duomenų sistema „fleetcomplete“, pagal kurią vyko patikrinimas, fiksuoja greta esančią gatvę arba sekančią; darbuotojai, naudojantys VPGT transportą tokiais atvejais, kaip vykimas į miesto ar rajono savivaldybę, mokyklą ar kitą įstaigą dėl tarnybinių klausimų, vykdo savo pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas ir nerašo jokio kito dokumento pagrindžiančio jo vykimą; taip pat pareigūnai, vykdantys akciją „Gyvenkime saugiai“, ne visada gali užpildyti anketą (*nesutinka gyventojai, nieko nėra namuose ir pan.*), todėl negali pagrįsti vykimo kai kuriais adresais. Telemetrinių duomenų sistema „fleetcomplete“ leidžia tinkamai vykdyti VPGT transporto naudojimo kontrolę, tačiau pastebima, kad ne visi automobilių sustojimai „Žurnalo ataskaitoje“ fiksuojami, todėl patikrinimą reikia atlikti ne tik pagal žurnalą, bet ir pagal rodomą žemėlapi bei objektus. Patikrinimo metu pasitaikančios klaidos buvo iškart aptariamoms ir sprendžiamoms.

2.5. Renkant duomenis apie departamento ir jam pavaldžių įstaigų darbuotojus iš administracinių nusižengimų, įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registrų, įvertinus gautą informaciją pagal 2019 pirmo pusmečio duomenis, įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registro duomenimis nustatyti 4 atvejai, kurie nebuvo žinomi. Visais atvejais pareigūnams taikytas atleidimas iš tarnybos (*pradėti ikiteisminiai tyrimai, kurie nutraukti dėl susitaikymo, laidavimo, ir pripažinta, kad padarytas tyčinis nusikaltimas*). Pagal administracinių teisės nusižengimų registro duomenis nustatyti 4 darbo atvejai neturint verslo liudijimo (*taikyta etikos komisija*), 3 viešosios tvarkos pažeidimo atvejai (*apsvarstyti etikos komisijoje*), 1 kontrabandos atvejis. 2019 antro pusmečio duomenys yra gauti 2020 m. vasario 3 d. ir po jų analizės bus imtasi atitinkamų priemonių. Apie nustatytas pažeidimų tendencijas ir priemones, kaip jų išvengti, pareigūnai yra nuolat informuojami.

2.6. Nuo 2019 m. sausio 1 d. KPVTV ėmėsi iniciatyvos atlikti tarnybinius patikrinimus dėl nustatymo, ar pareigūno mirtis, susižalojimas, sužalojimas ar sveikatos sutrikdymas yra susiję su tarnybinių pareigų atlikimu ar pareigūno statusu ir nustatymo, ar tarnybinių pareigų atlikimas buvo susijęs su didesniu pavojumi ar didesne rizika pareigūno gyvybei ar sveikatai. Apibendrinus šiuos tarnybinius patikrinimus ir vertinant pateikiamus patikrinimui reikalingus dokumentus (*nelaimingo atsitikimo tyrimo išvadas su visais dokumentais*), buvo pastebėta, kad nelaimingus atsitikimus

tiriantys asmenys (*departamento pareigūnai/komisijos*) ne visada laikosi Nelaimingų atsitikimų tarnyboje, nelaimingų atsitikimų pakeliui į tarnybą ar iš tarnybos, taip pat nelaimingų atsitikimų profesinio ar įvadinio mokymo metu bei profesinių ligų tyrimo ir apskaitos tvarkos aprašo nuostatų, todėl siekiant gerinti atliekamų tarnybinių patikrinimų kokybę bei ateityje išvengti tarnybinių ginčų, departamento direktoriui buvo pasiūlyta sudaryti nuolatinę Nelaimingo atsitikimo tyrimų komisiją iš šioje srityje kompetentingų pareigūnų, jos pirmininku paskiriant departamento Pajėgų valdymo valdybos Veiklos organizavimo skyriaus specialistą, o nariais skirti po vieną pareigūną iš teritorinio departamento padalinio (*priešgaisrinės gelbėjimo valdybos pareigūno*). Esant būtinumui, tam tikrais atvejais, į komisijos sudėtį papildomai įtraukti kitų įstaigų atstovus.

2.7. Priimant, tvarkant ir kontroliuojant informaciją, gautą pasitikėjimo telefonu ir pasitikėjimo elektroniniu paštu apie galimus pažeidimus, registruoti 67 tokio pobūdžio pranešimai. Juose pateikta informacija išnagrinėta bei imtasi priemonių nustatytiems pažeidimams pašalinti. Didžiąją dalį pateiktų pranešimų apie galimus pažeidimus sudaro pranešimai, susiję su valstybinės priešgaisrinės priežiūros srities pažeidimais.

2.8. KPVTV išanalizavusi tarnybinius patikrinimus, susijusius su pareigūnų vertinimais, bei siekdami, kad pažeidimai nesikartotų ir nebūtų pažeidžiamos vertinamų pareigūnų teisės bei nekiltų konfliktinės situacijos, 2019 m. rugsėjo 26 d. pateikė departamento Žmogiškųjų išteklių valdymo skyriui informaciją apie pagrindinius tarnybinių patikrinimų metu nustatytus pažeidimus/trūkumus kasmetinės tarnybinės veiklos vertinimo procedūroje bei rekomendacijas jų išvengti. Buvo prašyta į jas atsižvelgti ir supažindinti su minėta informacija vertinimo procedūrose dalyvaujančius asmenis (*vadovus, vertinimo komisijų narius*).

3. Kiti duomenys:

Kartu su Valstybinės priešgaisrinės priežiūros pareigūnais dalyvauta prevencinėse akcijose „Gyvenkime saugiai“, apsilankyta 161 gyvenamojoje patalpoje. KPVTV pareigūnai nuolat pagal Informacijos gavimo ir valdymo grafiką dalyvauja Operacijų centro veikloje. Du KPVTV pareigūnai (*KPVTV ir KPS viršininkai*) baigė Ugniagesių gelbėjimo mokyklos Ugniagesio gelbėtojo modulinę profesinio mokymo programą ir įgijo ugniagesio gelbėtojo kvalifikaciją. Komandiruočių metu, esant tamsiam paros laikui, KPVTV darbuotojai savo iniciatyva, aktyviai bendradarbiaudami su Lietuvos automobilių kelių direkcija prie SM, tęsia ilgametę praktiką, dalindami asmenims saugaus eismo keliuose priemones, atšvaitus, liemenes, skrajutes.

4. Išvados:

4.1. Centralizuotas tarnybinių patikrinimų atlikimas, viešųjų ir privačių interesų derinimo bei korupcijos prevencijos priemonių vykdymas iškart davė apčiuopiamus rezultatus. Padidėjus KPVTV kuruojamų sričių kontrolei, akivaizdžiai pagerėjo atliekamų funkcijų kokybė. Informacijos vertinimo metu buvo nustatyti tarnyboje įsisenėję trūkumai, kurie sudarė sąlygas pasinaudojant esančiomis reglamentavimo spragomis išvengti teisės aktų reikalavimų vykdymo. Tokios sritys kaip privačių interesų deklaravimas, kitas darbas, tinkamas tarnybinių patikrinimų atlikimas, paramos priėmimas, interesų konfliktai, blaivumo kontrolė, informacijos viešinimas, viešųjų pirkimų vertinimas yra tik dalis tos veiklos, kurią intensyviai pradėjo vykdyti KPVTV.

4.2. Įsteigus KPVTV didelis dėmesys buvo skiriamas bendravimui ne tik su struktūrinių padalinių vadovais, bet ir tiesioginiam bendravimui su ugniagesiais gelbėtojais bei tarnybose dirbančiais specialistais. Tokiu būdu buvo identifikuotos problemos ir parinkti jų sprendimo būdai, kurių buvimas anksčiau nebūdavo sureikšminamas. Įsiklausymas į darbuotojų nusiskundimus atskleidė latentinę tarnybos trūkumų dalį, kurios jokiais būdais negalima ignoruoti. Atsižvelgiant į tai, KPVTV savo veikloje didelį dėmesį skiria prevencinei veiklai ir informacijos sklaidimui. Pasitelkiant VPGT psichologus, analizuojant ir įsigilinant į daromų pažeidimų priežastis bei aplinkybes, KPVTV sėkmingai vykdo informacinę šviečiamąją veiklą visoje Lietuvoje. Pripažįstant, kad ne baudimas, o tinkamas švietimas, prevencija ir kontrolė yra tinkamiausios priemonės, siekiant užtikrinti darnų visos VPGT funkcionavimą, galima nesunkiai pasiekti pagrindinius KPVTV tikslus.

4.3. Tačiau kyla klausimas dėl VPPV rengiamų teisės aktų aplinkybių ir departamente atliekamų viešųjų pirkimų tvarkos.

Įvertinus per 2019 metus VPP sritį reglamentuojančių teisės aktų rengimą pastebėta, kad tvarkos ir aprašai rengiami nesivadovaujant jokiais tyrimais, analizėmis ar kita mokslinė informacija, kuri bent dalinai pagrįstų rengiamuose teisės aktuose daromų pakeitimų būtinumą. Procedūros atliekamos vadovaujantis pačių teisės aktų rengėjų pasvarstymais bei atsižvelgiant į fizinių ir juridinių asmenų pateiktus klausimus ir pasiūlymus. Susidaro įspūdis, kad teisės aktų nuostatas stengiamasi pritaikyti įmonių poreikiams, kas dažniausia įvardijama kaip „naštos verslui mažinimas“. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad toks nepagrįstas reikalavimų priešgaisrinei saugai mažinimas kelia didelį pavojų tiek žmonėms, tiek aplinkai. Pastaruoju metu Lietuvoje kilę gaisrai tik patvirtina šią aplinkybę. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, KPVTV kiekvienu atveju siūlo atlikinėti VPP sritį reglamentuojančių teisės aktų pakeitimus, tik tinkamai įvertinus daromų pakeitimų reikalingumą ir pagrįstumą.

Įvertinus per 2019 metus vykdytų viešųjų pirkimų reglamentavimą ir procedūrų vykdymą nustatyta, kad pirkimų procedūros vykdomos nesilaikant teisės aktų reikalavimų. Komisijų posėdžių metu įmonėms taikyti dvigubi standartai, buvo nepagrįstai atmetami ar paliekami įmonių pasiūlymai. Kartais nuperkamos ir priimamos prekės, neatitinkančios techninės specifikacijos reikalavimų. Apie tai ne kartą buvo informuota departamento vadovybė. KPVTV ne kartą konstatavo, kad departamente viešųjų pirkimų tvarką reglamentuojantys teisės aktai neužtikrina tinkamo viešųjų pirkimų procedūrų ir kontrolės vykdymo, nenustato atsakomybės pirkimus įtakojančioms asmenims bei įpareigoja darbuotojus atlikinėti jiems nepriklausančias funkcijas (*Veiklos vertinimo srities aprašymas Nr. 6-338, 2019 m. sausio 11 d. antikorupcinio vertinimo išvada Nr. 6-39, 2019 m. spalio 22 d. tarnybinis pranešimas Nr. V-1529, Specialiųjų tyrimų tarnybos 2019 m. gruodžio 12 d. raštas Nr. 4-01-10465, Viešųjų pirkimų tarnybos 2019 m. rugsėjo 27 d. vertinimo išvada Nr. 4S-1072 (7.4), KPVTV 2019 m. lapkričio 27 d. tarnybinio patikrinimo išvada Nr. 6-1708 ir kt.*).

Siekiant nustatytų tikslų KPVTV toliau plės savo funkcijų vykdymą kitose srityse, tai pat ieškos efektyvių priemonių tikslams pasiekti.

KPVTV viršininkas

Marius Sargevičius